

Slå ett slag
för alzheimer-
forskningen!

Namn: Helen Alfredsson.

Ålder: 45 år.

Familj: Gift med fd ishockeystjärnan och NHL-proffset Kenta Nilsson.

Bor: Lägenhet på Strandvägen i Stockholm, hus i Florida, USA.

Karriär: I sin ungdom fotomodell i Paris. Studerade internationell ekonomi vid universitetet i San Diego, USA. Proffs i golf i drygt 20 år med flera fina meriter. Har spelat in ca 55 miljoner kr.

Uppdrag: Ambassadör för Alzheimerfonden i Sverige.

Golfstjärnan Helen Alfredsson, 45, har plågsamma erfarenheter av vad Alzheimers sjukdom kan innebära. Hennes mamma, Käthie, avled en höstdag 2010. Sakta tynade hon bort och blev en främling för sin dotter och övriga familjen.

Hur märkte du att din mamma drabbats?

– När jag var som mest aktiv som proffsspelare tillbringade jag mycket tid i USA, min man och jag har ett hus i Florida. Jag reste ju runt hela världen och tävlade. Så ofta jag kunde försökte jag hälsa på mamma, vi stod varandra mycket nära. Vi hade samma hårfrisörska och hon berättade att mamma börjat uppträda annorlunda – hon drog sig undan och skrattade åt konstiga saker. Mamma blev ofta aggressiv och kände sig stressad, utan att vi anhöriga förstod varför, säger Helen.

Förändrades gradvis

– Efter några år förstod jag att det var något allvarligt, hela hennes personlighet förändrades. Jag minns när vi skulle åka bil till min syster. Jag bad henne återställa blinkersignalen. ”Vadå blinkers... Den har jag aldrig sett...”, sa hon. Och så åkte vi i fel riktning.

– Så där höll det på, mamma blev bara sämre och mer frånvarande. Dagen när hon förlorade talförmågan kände jag mig förkrossad.

– För den anhöriga känns det som om den som drabbas av alzheimer dör två gånger. Först intellektuellt, sedan försvinner skalet, menar Helen.

Helen Alfredsson bestämde sig

GOLFSTJÄRNAN HELEN ALFREDSSON:

Dagen mamma förlorade talet blev jag förkrossad

Helens mamma Käthie blev alltmer glömsk och frånvarande. Sjukdomen gjorde henne till en främling för familjen i flera år. Nu är Helen ambassadör och värd för Alzheimerfondens stora golfävling.

Text: KEN OLOFSSON Bild: IBL

i vintras för att göra en insats för de 80 000 svenskar som har drabbats av den obotliga sjukdomen.

Mer till forskning

– Insamlingar och bidrag till cancersjuka ger hundratals miljoner om året och betyder mycket för många som blir botade eller hjälpta. Men resurserna för alzheimersjuka är skrämmande små, bara sex, sju miljoner varje år trots att behovet av bättre resurser är enormt, säger Helen som i höst arrangerar en kändisgolfävling i Sverige där alla intäkter oavkortat går till Alzheimerfonden.

29 augusti går tävlingen av stapeln på Täby GK i Stockholm och på 30 andra banor i hela Sverige. Flera kända spelare har lovat att medverka.

– Tävlingen heter Hjärnslaget. Jag har fått god respons när jag talat med olika golfstjärnor runtom i världen. Det här gör jag för att hedra min mamma och alla som är drabbade, vilket ju i hög grad också handlar om de anhöriga. Går det bra i år kanske det rentav kan bli en tradition.

Helen har tackat ja till att bli ambassadör för Alzheimerfonden. Fondens ordförande, skådespelaren Stefan Sauk, ställde frågan.

– Helen har ju gjort en lysande karriär i sin sport och är en förebild i många avseenden. En bättre ambassadör för vår fond kan jag inte tänka mig. Jag har själv nära släkt som är drabbad av sjukdomen och jag känner starkt för alla andra som berörs, säger Stefan.

– Vi vet att det är en sjukdom som ökar i omfattning, därför är det viktigt att göra en insats. Jag tackade med glädje ja till att bli ordförande för fonden. ■

Ulla och Arne träffades redan som 16-åringar. Men de fick inte njuta av livet tillsammans på livets höst.

ARNE LJUNGQVISTS FRU FICK ALZHEIMER

Det gjorde ont när Ulla inte längre kände igen mig

Alzheimer är en sjukdom som drabbar både patienter och anhöriga. Två av dem är Arne Ljungqvist och hans fru Ulla.

Text: KEN OLOFSSON
Bild: MATS STRAND

Den kända idrottsledaren och professor Arne Ljungqvist fyllde 80 år i maj. Han firades av vänner och sina tre barn. Men hustrun Ulla, som han träffade vid 16 års ålder och gifte sig med 1957, fanns inte vid hans sida. Ändå levde hon den dagen – men utan att kunna minnas eller känna igen sin man. Alzheimers sjukdom, den vanligaste orsaken till demens, blev en avgrund i deras liv.

Ulla vårdades sedan fem år på ett hem för demenssjuka. När sommaren gjorde sitt intåg somnade hon in stilla i närvaro av sin familj. Arne bor ensam kvar i den villa i Enebyberg utanför Stockholm som de köpte som nygifta. Det är en ensamhet som har vidgat sig år efter år.

– Jag besökte min kära Ulla regelbundet. Det var plågsamma möten, hon kände inte igen mig och mindes mig inte. Jag mådde dåligt i flera dygn när jag varit där,

berättar den förra höjdhopsprofilen Arne Ljungqvist som själv är vid god hälsa och fortfarande är ordförande i den internationella olympiska kommitténs medicinska kommitté och vice ordförande i internationella dopningsbyrån Wada.

Arne välkomnar initiativet att skaffa medel till Alzheimerfonden.

– Initiativet med golfävlingen är utmärkt. Men jag önskar att samhället i stort skulle engagera sig mer i den här frågan. Vi kommer alla att beröras på olika sätt.

Sist att inse

Arne, som i många år var professor i patologi vid Karolinska institutet, kände väl till sjukdomen när den drabbade hans hustru. Men Arne var själv, säger han, sist av alla i familjen att förstå vad som hände i den person som stod honom närmast i livet.

– Småsaker inträffade. Hon glömde var hon lagt pengar och glasögon. När vi skulle åka på en bjudning kunde hon säga: ”Varför det, det vet jag inget om och vilka är de vi ska till...”

– Ulla och jag träffades på en jazzafton i skolan och jag blev förälskad vid första dansen. Jag trodde jag kände henne utan och innan, ändå kunde jag inte ta in hur hon förändrades. Ulla var heller inte mottaglig för diskussioner om vad som hände henne. Förne-

kelsen var skölden. Och jag aktade mig för att gå för långt, det handlade också om respekt för hennes integritet.

Arne berättar hur tillvaron förvärrades och ibland blev rent absurd i hemmet. Det kunde låta så här vid middagsbordet:

– Vad trevligt att du är här. Jag väntar på Arne.

– Mig menar du...?

– Nej, min Arne.

– Men vem är jag då?

– Ja, jag vet inte. Men trevligt att du är här.

– Ibland när jag la mig i min säng kunde Ulla säga: ”Du får gå nu, där ska Arne ligga.” Och när jag skulle ta min ytterrock kunde hon säga: ”Den där får du inte röra, den är Arnes...”

2005 var Ulla Ljungqvists demens medicinskt klarlagd och körkortet drogs in. Året därpå fick hon plats på ett vårdhem för demenssjuka, hon flyttade ur Arnes liv dagen före deras 49:e bröllopsdag.

– Ulla kände igen mig ibland, de första åren. Sedan gjorde hon det inte och det gjorde ont i hela kroppen. Att ha sin hustru levande – och ändå inte. Det är en svår situation att hantera men jag har fint stöd av mina barn och många goda vänner. Bonusåren på livets höst fick vi inte. Det har tagit sin tid att acceptera det ödet men nu har jag gjort det. ■

Vill du stödja Alzheimerfonden kan du ringa Givarservice på 020-30 11 30 eller ge ett bidrag via postgiro 90 11 19-8 eller bankgiro 901-1198.